

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for arkiv og museum 2013
Referanse	527373
Innsendt	15.10.2012 15:48:53

Opplysninger om søker

Søker	
Navn på organisasjonen	Troms fylkeskommune
Institusjonens leder	fylkeskonservator Anne-Karine Sandmo
Postadresse	Postboks 6600
Postnummer / Poststed	9296 Tromsø
Tlf. til organisasjon	77788213
Prosjektets kontaktperson	Bente Nordhagen
Tlf. til kontaktperson	77788211
E-post til kontaktperson	bente.nordhagen@tromsfylke.no
Nettside	http://www.tromsfylke.no/
Org. Nr	NO 864870732

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt	
Søknaden gjelder	Fornyelse, nettverk og kompetanseutvikling
Tittel på prosjektet	Digital formidling av krigsminner i Troms

Sammendrag av prosjektet

Digital formidling omhandler registrering og formidling av krigsminner vha nasjonale fellesløsninger. Innholdet som blir lagt inn i fellesløsningene skal holde høy nok kvalitet til å kunne brukes til å utvikle apps m.m i forbindelse med destinasjonsutvikling og skoleproduksjoner. Vi vil tilby privatpersoner og lag og foreninger en kanal for registrering og formidling av både fysiske og immaterielle krigsminner, for på den måten å gjøre informasjon om krigshistorien tilgjengelig for allmennheten.

Prosjektbeskrivelse

Krigsminnelandskap Troms, 1940 – 1995 er et prosjekt i regi av Troms fylkeskommune, som skal registrere og dokumentere kulturminner fra andre verdenskrig og den kalde krigen og sette disse kulturminnene inn i en større historisk og geografisk sammenheng. Denne informasjonen skal danne grunnlag for destinasjonsutvikling, skoleproduksjoner og tilgjengeliggjøring i landskapet.

Det er gitt støtte fra RUP, Troms fylkeskommune til Krigsminnelandskap Troms. I søknaden på de midlene, ble det ikke tatt med opplæring i bruk av digitale fellesløsninger. Styrket digital kompetanse er en forutsetning for å nå målene i hovedprosjektet.

Troms er sannsynligvis det mest gjennommilitariserte fylket i Norge. Etter krigen ble det etablert en rekke kystfort og hærانlegg som følge av den kalde krigen og det var i Troms forvarets tyngdepunkt lå. Mange av disse anleggene ligger i samme områder som de tyske krigsanleggene ble anlagt under krigen. Krigshistorien i Troms er også spesiell og spenner mellom slaget om Narvik 1940 til evakuering og brenning av Nord Troms mot slutten av krigen. Gjennom krigsårene etablerte tyskerne en rekke militæranlegg i Troms, det mest kjente er kanskje Lyngenlinja i indre Troms, som også er forløperen til det norske forsvarrets Frøylinje fra etterkrigstida. Erfaringer fra blant annet registreringsarbeid i 2010 og 2011, bekrefter at det finnes svært mange kulturminner fra krigen og fra den kalde krigen i Troms som bare unntaksvis er kartlagt og dokumentert. Eksempler er krigsfangeleirer, kystfort, skyttergravsanlegg fra andre verdenskrig og mer moderne installasjoner som bunkeranlegg, radiolinjennettet osv.

Disse kulturminnene har ikke noe fredningsvern og er sårbare i forhold til bevaring for ettertiden. De som kan fortelle om sine opplevelser knyttet til hendelsene, blir stadig færre. Så det haster med å registrere og dokumentere krigshistorien. Det haster med å plassere de kulturminnene som fremdeles er synlige inn i en større historisk sammenheng. Det er en økende interesse for krigsminner og –fortellinger både i Norge og i utlandet. Krigsforløpet i Nord-Norge er relativt ukjent for mange, også i Norge. Det er mange som på frivillig basis dokumenterer det som skjedde og det er både forskere, journalister og forfattere som arbeider med hendelsene i Troms under krigen. Et av målene i prosjektet er å etablere et faglig nettverk for krigs- og militærshistorien i Troms. Sammen med museene, skoleverket og reiselivet

Sida 2/6
prosjektet tilby informasjon om denne delen av vår historie. Noen utvalgte krigsminner vil bli tilrettelagt for visning gjennom digitale medier i tillegg til guiding og skilting.

Vi er inne i forprosjektfasen og vil starte på selve prosjektarbeidet i januar 2013. Fram til da, vil det bli laget en detaljert prosjektplan og det vil bli etablert kontakt med interesserte personer rundt om i hele fylket. Listen over interesserte kontaktpersoner fra historielag og museene har allerede begynt å bli fylldig. Det er etablert en ressursgruppe med stor faglig tyngde som skal bistå i utviklingen av prosjektet. Bl.a. direktørene på Troms forsvarsmuseum og Tromsø forsvarsmuseum er representert i ressursgruppa.

Digital formidling av krigsminner i Troms

En vesentlig del av prosjektet er digital registrering og formidling slik at krigsminnene blir tilgjengelige i ulike digitale løsninger. Vi skiller ut denne delen i et delprosjekt og søker her om støtte til å gjennomføre opplæring i registrering i følgende digitale løsninger: Digitalt fortalt, Wikipedia og kulturminnesøk. Bruk av digitale verktøy er ikke viktig bare for Krigsminneprosjektet, men vil ha stor overføringsverdi til hele kulturminnefeltet.

Hensikt og mål med delprosjektet Digital formidling av krigsminner i Troms

Det er et overordnet mål å heve den generelle kompetansen på bruk av digitale medier i formidling av kulturminner i Troms. Ved å bruke prosjektet Krigsminnelandskap Troms som en spydspiss inn i dette kunnskapsfeltet, håper vi å oppnå en interesse for og utvikling av kompetanse knyttet til digitale hjelpemidler i formidlingsarbeidet. Det gjelder både lokalt i lag og foreninger, i museene og for kulturminneforvaltningen i fylket.

Målet med prosjektet Digital formidling er å formidle informasjon om 2. verdenskrig og den kalde krigen i Troms.

Det skal skje på en måte som når fram til flest mulig, som tilbyr kunnskap og skaper interesse, som innebærer bedre oppdatering og vedlikehold av informasjonen og tilgang på informasjon enn tradisjonelle informasjonstavler.

Det er et mål at innholdet som blir lagt inn i de digitale løsningene skal holde høy nok kvalitet til, på et senere tidspunkt, å kunne brukes i utvikling av apper for mobil og nettbrett, og QR-koder i prosjektet Krigsminnelandskap Troms.

Videre er det et mål å kunne tilby privatpersoner og lag og foreninger opplæring i å registrere og formidle lokale krigsminner digitalt, både fysiske og immaterielle krigsminner for på den måten å gjøre informasjon om krigshistorien tilgjengelig. Dette er en kompetanse med stor overføringsverdi til alle typer kulturminner.

Tiltak

Det er i hovedsak tre områder innen digital kompetanse vi vil satse på:

- 1) Bilder. Digitalisere og organisere bilder slik at de vil være allment tilgjengelige og enkle å gjenfinne.
 - Lage felles mal for tagging av bilder fra andre verdenskrig og den kalde krigen i Troms.
 - Samle foto i digitale løsninger som gjør bildene allment tilgjengelig og enkle å gjenfinne.
 - Utvide fotosamlingen med bilder i privat eie.
 - De digitaliserte bildene skal registreres på en måte som gjør dem gjenfinnbare i kulturminnesøket.

Museene i Troms har bildesamlinger på ulike plattformer med ulik standard på taggingen. Fylkeskommunens kulturarvavdeling har stort etterslep på tagging og organisering av bildene sine.

- 2) Bruk av digitale, nasjonale fellesløsninger. Utvikle kunnskap om at det finnes nasjonale fellesløsninger for registrering og dokumentasjon og hvordan disse løsningene kan benyttes av alle interesserte. Det må gis en opplæring lokalt i å benytte de digitale verktøyene som utgjør grunnlaget i de nasjonale fellesløsningene.

- Utarbeide en opplæringsplan sammen med museene.
- Opplæring i tre trinn: opplæring av kursholdere, regionale tilbud med utgangspunkt i museene og egen praksis med brukerstøtte og veiledning.

Kursholderne vil kunne være ansatte i fylkeskommunen og museene eller andre lokale ressurspersoner. Prosjektet Krigsminnelandskap Troms, samarbeider med lokale entusiaster og museene om registrering og dokumentasjon av fysiske og immaterielle krigsminner. Disse registreringene og dokumentasjonen skal gjøres tilgjengelig på Kulturminnesøk, Digitalt fortalt og Wikipedia.

Dataene i krigsminne-prosjektet vil formidles via disse digitale tjenestene. Så for å kunne hente ut informasjon til f.eks en app, er det en forutsetning at disse verktøyene er kjent og at folk er fortrolig med bruken av dem. Det er snakk om organisering og tilgjengeliggjøring av bilder, fagstoff og fortellinger. Tidlig i prosjektet må det tas en beslutning om hvilket digitalt media som skal benyttes til fagartiklene og annet fagstoff. Lokalhistoriewiki og Wikipedia er løsninger som prosjektledelsen i

3) Dialog. Bruk av digitale medier i dialogen mellom prosjektet og lokale aktører.

- Etablere gode digitale arenaer for informasjon og dialog med lokale interessenter for prosjektet Krigsminnelandskap Troms.
- Etablere fagnettverk på nett.

Vi må ha dialog med lokalsamfunnene og de personene som allerede arbeider med krigsminner i sine lokalmiljø. Vi ønsker at de skal registrere og dokument «sine» krigsminner i de digitale løsningene vi har nevnt tidligere. Det vil være behov for dialog om hva som er funnet i landskapet og om beskrivelser knyttet til gamle foto. Det vil være behov for å luften ulike problemstillinger og etiske dilemmaer som dukker opp underveis, og be om innspill. Det er mange som er interesserte i krigshistorien og gjennom sosiale medier og ulike forum, vil vi arbeide med å knytte disse personene sammen til felles kunnskaps- og erfaringsutveksling. Vi må ha en arena der kontaktpersoner kan komme med innspill og stille spørsmål. I utgangspunktet tenker vi å opprette en facebook-side. I vår målgruppe, er det en rekke personer som ikke er aktive brukere av facebook. Vi vil derfor legge ut informasjon på fylkeskommunens nettside, med lenker til e-postadressene til prosjektledelsen, og en kobling mot facebook. På denne måten vil interessentene ha flere innganger til informasjon og dialog.

Samarbeid

Museene i fylket er sentrale samarbeidspartnere og har lokal kompetanse knyttet til krigshistorien. De har formidlings- og samlingskompetanse og de har lokale nettverk de kan aktivere. Det er krigsminner i alle regionene i Troms, og alle museene har nærhet til hendelser under krigen. Både Wikipedia, Digitalt fortalt og Kulturminnesøk vil være virkemidler som museene kan benytte i større grad og stimulere lokale aktører til å benytte. Museene er sentrale i utviklingen av prosjektet og gjennomføring av regionale kurs.

Mange av de lokale historielagene har medlemmer som har krigs- og militærhistorie som hobby og interessefelt og som besitter stor kunnskap på feltet. Det er ofte kunnskap som ikke er nedtegnet eller på andre måter dokumentert og gjort tilgjengelig for allmennheten. Det er helt nødvendig at prosjektet kommer i kontakt med disse og kan bistå dem som selv ikke har interesse for eller kunnskap om digitale verktøy. Vi har fått en liste over en rekke personer som ønsker å delta i Krigsminneprojektet som kontaktpersoner og vi vil etablere kontakt med dem og invitere dem til regionale kurs og registrerings- og dokumentasjonssamarbeid.

Når valg av kanal for formidling av utvalgte kulturminner fra krigen og den kalde krigen skal velges, må målgruppene inviteres med i utviklingen. Det gjelder blant annet skoleverket og elevene. Vi har inngått et samarbeid med Den kulturelle skolesekken i Troms og i samarbeid med dem håper vi å få skolene i tale. Tilrettelagte kulturminner vil kunne være et utgangspunkt for elevenes eget registrerings- og formidlingsarbeid. I 2013 vil det være et DKS-opplegg der elevene i to kommuner skal intervjuer eldre mennesker om evakueringa av Nord-Troms. Disse intervjuene kan legges inn i Digitalt fortalt. Disse Digitale fortellingene vil kunne stå på egne ben og de vil kunne inngå som element i utvikling av en app for krigsminner i Troms på et senere tidspunkt.

Reiselivsnæringa er en aktør som representerer brukerne av de tilrettelagte kulturminnene fra andre verdenskrig og den kalde krigen. De vet hva tilreisende vil ha av informasjon og på hvilken måte og vil være verdifulle informanter om innhold og grensesnitt i digitale formidlingskanaler. Samarbeidet med reiselivsnæringa vil ha betydning for etterbruken av digitale fortellinger, fagstoff på Wikipedia og kulturminnesøk. Vi har vært i dialog med noen destinasjonsselskaper i tillegg til Innovasjon Norge, Troms.

Når prosjektet kommer i gang tidlig i 2013, vil alle partene nevnt ovenfor være aktuelle samarbeidsparter for utvelgelse av kulturminner som skal tilrettelegges for formidling. Videre vil de også være viktige samarbeidsparter når apper, på et senere tidspunkt, skal utvikles og informasjonen skal skreddersys for ulike målgrupper

Organisering

Troms fylkeskommune er prosjekteier. Midt-Troms museum / forsvarsmuseet ved direktør Håvard Klausen og Forsvarsmuseet i Tromsø ved direktør Leif Arneberg, deltar begge i Styringsgruppa/ressursgruppa til prosjektet Krigsminnelandskap. Prosjektansvarlig er fylkeskonservator Anne-Karine Sandmo. Prosjektleder er arkeolog Anders Hesjedal og prosjektmedarbeidere er rådgiver Bente Nordhagen og rådgiver Katrine With Eielsen

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato	07.01.2013
Sluttdato	31.12.2013

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Intern opplæring av kursholdere	07.01.2013	31.01.2013
Utvikling av mal for tagging av bilder	07.01.2013	31.01.2013
Organisering og gjenfinning av bilder - plan	07.01.2013	31.01.2013
Utvikle opplæringsplan med kursopplegg.	01.02.2013	28.02.2013
Beslutning om plattform for formidling av fagstoff	01.02.2013	28.02.2013
Valg av plattform for dialog om prosjektet	01.02.2013	08.02.2013
Valg av krigsminner for formidling	01.02.2013	28.02.2013
Regionale kurs og møter med utgangspunkt i museene	01.02.2013	29.03.2013
Innlegging i digitale medier	29.04.2013	30.08.2013

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift- /aktivitetsplan.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Ja

Samarbeidspartner 1

Navn	Midt-Troms museum / Troms forsvarsmuseum
Formell avtale?	Nei
Postadresse	postboks 1080
Postnr / Poststed	9326 Bardufoss
Kontaktperson	Håvard Klausen
Tlf. til kontaktperson	46877545
E-post til kontaktperson	havard.klausen@mtmu.no
Rolle	Deltar i den sentrale ressursgruppa. Vil inngå som lokal kontaktperson i registrerings- og formidlingsarbeidet i Midt-Troms. Ansvar for nettverksutvikling i Midt-Troms.

Samarbeidspartner 2

Navn	Tromsø forsvarsmuseum
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Prestvannvn. 4B
Postnr / Poststed	9011 Tromsø
Kontaktperson	Leif Arneberg
Tlf. til kontaktperson	77655440
E-post til kontaktperson	learg@online.no
Rolle	Deltar i den sentrale ressursgruppa. Vil ha en rolle i forbindelse med produksjon av fagartikler og lokalt nettverksarbeid.

Samarbeidspartner 3

Navn	Nord-Troms museum
Formell avtale?	Nei

Side 5/6	
Postadresse	Bjørkløysvingen 13
Postnr / Poststed	9152 Sørkjosen
Kontaktperson	Nina Einevoll Strøm
Tlf. til kontaktperson	97558334
E-post til kontaktperson	nina@ntrm.no
Rolle	Nord-Troms museum vil ha en rolle i kompetansebyggingen i Nord-Troms. I tillegg vil de bidra med faglig informasjon, være nettverksbyggere og delta i utvelgelsen av destinasjoner for særlig tilrettelegging.
Samarbeidspartner 4	
Navn	Sør-Troms museum
Formell avtale?	Nei
Postadresse	Trondenesveien 122
Postnr / Poststed	9404 Harstad
Kontaktperson	Ole Furset
Tlf. til kontaktperson	99722353
E-post til kontaktperson	ole.j.furset@stmu.no
Rolle	Bidra til kompetansebygging lokalt, bygge lokalt nettverk, bidra med fagartikler, utvikle app tilknyttet fangeleiren på Trondenes og bidra i utvelgelsen av destinasjoner for særlig tilrettelegging.

Prosjektbudsjett

Prosjekt
Ettårig eller flerårig prosjekt? Ettårig

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter		
Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektkoordinator	kr 87 750,00
	Bearbeide bilder i fylkeskommunen	kr 50 625,00
	Lokale dugnadstimer museene og 3. sektor	kr 100 000,00
Varer/utstyr	Lesebrett og smarttelefoner til prosjektledelsen	kr 14 740,00
Tjenester kjøpt av andre	Teknisk kompetanse	kr 219 375,00
	kursholder i digitale medier	kr 31 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Reiseutgifter - 3 regionale kurs	kr 17 040,00
	Møtehonorar - samarbeidsmøter	kr 10 000,00
	lisenser og abonnement	kr 4 000,00
Totale utgifter		kr 534 530,00

Inntekter		
Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 267 500,00</u>
Troms fylkeskommune	Ja	kr 75 000,00
Egeninnsats og lokalt dugnadsarbeid	Nei	kr 192 500,00
Totale inntekter		kr 535 000,00

Kommentar til budsjett neste år
Tilskuddet fra Troms fylkeskommune er midler som er tildelt til prosjektet Krigsminnelandskap Troms. I det store prosjektet, har vi mulighet til mindre omdisponeringer i tillegg til midler. Arbeidsinnsats som er beregnet som grunnlag for tildeling av midler fra Troms fylkeskommunes RUP-midler, er ikke beregnet inn i delprosjektet Digital formidling. Prosjektadministrasjonen vil likevel komme Digital formidling til gode. Se vedlegg tilskuddsbrevet fra RUP - Troms fylkeskommune.

Vedlegg

- Tilsagnsbrev_krigsminnelandskap.doc